

**UNIVERSITATEA DIN CRAIOVA
ȘCOALA DOCTORALĂ „ALEXANDRU PIRU”**

**ENUNȚAREA
ÎN POEZIA ROMÂNEASCĂ POSTMODERNĂ**

TEZĂ DE DOCTORAT

Coordonator științific:

Prof. univ. dr. habil. emer. Emilia Parpală Afana

Doctorand:

Beatrice Diana Burcea

Craiova, 2016

ENUNȚAREA ÎN POEZIA ROMÂNEASCĂ POSTMODERNĂ

REZUMAT

Cercetarea noastră are drept obiect un aspect de bază în analiza pragmatică – enunțarea poetică. Printre teoriile lingvistice ale secolului al XX-lea, enunțarea, în speță dimensiunea enunțiativă a limbajului, a generat numeroase controverse în cadrul lingvisticii structurale. Cu toate acestea, Dominique Maingueneau (2008) apreciază că atenția acordată fenomenului de către Charles Bally, Gustave Guillaume, Roman Jakobson, Émile Benveniste a fundamentat exegeza asupra enunțării pentru câteva decenii, astăzi asitând la un reviriment în domeniu.

În spațiul românesc, receptivitatea față de teoriile pragmatice continentale și anglo-americe a atins un etalon ridicat, studiile aferente, situate de o parte sau de cealaltă a baricadei, având meritul de a antrena dezbateri euristice de anvergură. Cercetările întreprinse se încadrează în preocupările vaste ale lingvisticii textuale, ale analizei discursului, ale pragmatice literare.

Partea de rezistență a cercetării noastre o constituie evidențierea relației dintre concept și aplicație, printr-o metodă de lucru sistematică, care depășește limitele unei abordări strict literare. Perspectiva pragmatică aplicată poeziei românești postmoderne ne-a permis să facem abstracție de controversele criticii literare, fapt pentru care delimitările cronologice (optzeciști, nouăzeciști) nu au constituit un criteriu operant pentru cercetarea noastră; dimpotrivă, am găsit unitate și fluentă la nivelul conceptelor pragmatice adoptate.

Liniile de forță ale lucrării ne-au permis să ne plasăm în interiorul fenomenului enunțării poetice, să-i intuim particularitățile creatoare. Dimensiunea pragmatică nu exclude valențele poetice ale discursului, care își află resursele nu atât într-un „spirit al veacului”, cât mai ales într-un „spirit al enunțării”, cu care poeții postmoderni s-au sincronizat, indiferent de generație. Sintagma pe care am propus-o nu ne îndepărtează de „spiritul literei”, ci sugerează interrelația dintre cele două aspecte care au corespondent în metoda de lucru pentru care am optat.

Datorită relațiilor dintre literatură și lingvistică, generate de o nouă abordare lingvistică a coeziunii și a coerenței textuale, am pornit de la premisa că enunțarea poetică, în complexitatea ei, poate da seamă de inovațiile din poezia românească postmodernă. Această alegere este motivată de ipoteza că poezia este un act de limbaj. Am lucrat, în acest sens, pe un corpus reprezentativ de poezie optzecistă și am ajuns la concluzia că această poezie experimentală, eterogenă și incitantă permite etalarea, adesea ostentativă, a recuzitei enunțării, dezvăluind specificitatea fenomenului; dat fiind volumul mare de informație, ne-am focalizat atenția,

selectiv, asupra poeziei optzeciste și parțial nouăzeciste, încercând să exemplificăm problematica în cauză și nicidecum să realizăm un studiu monografic.

Prin cercetarea întreprinsă, am încercat să conturăm o modalitate de abordare a textului literar din perspectiva lingvisticii literare, focalizând atenția asupra discursului, în care converg textul (ca întreg structurat) și contextul (ca manifestare scriptică a recuzitei pragmatice). Trimiterile la contextul cultural vizat, dezvoltate într-un capitol aparte, asigură unitatea corpusului, iar opțiunile poezilor asigură diversitatea discursului poetic.

S-a observat că deschiderea spre abordarea pragmatică a condus la o reînnoire a perspectivei asupra textului. În ultimele decenii, s-a vorbit adesea de „lingvistică literară” (*literary linguistics*) care a depășit demersul descriptiv pur. Obiectul avut în vedere nu mai este „textul”, ci „discursul”. Am subscris acestei orientări metodologice care vizează cadrul vast al lingvisticii textuale, al analizei discursului, al pragmaticii literare. Traseul analitic propus a fost de la teorie la corpus-ul de scrieri corespunzătoare. Valențele interdisciplinare au fost puse în evidență prin valorificarea teoriilor enunțării (Benveniste – subiectivitatea deictică; Bahtin – dialogismul), prin apelul la metode aparținând stilisticii sau poezicii cerute de analiza în curs. Metodologia este dependentă de obiectul cercetat, cadrul general fiind constituit de teoriile enunțării, de poetică și de analiza discursului. Am recurs, de asemenea, la cercetări recente care vizează lingvistica și literatura: Manar Hammad (1983), Herman Parret (1983), J. Authier-Revuz (1984), ScaPoLine (2004) etc.

Am considerat necesar să prezentăm inițial contextul social, filosofic și literar care a generat, în cadrul postmodernității, schimbarea perspectivei asupra textului literar. Astfel, în capitolul consacrat postmodernismului (*Postmodernismul literar românesc, centru și margini*), am avut în vedere aspecte sociale, subliniate de Jean François Lyotard și Jean Baudrillard (neîncrederea în metanarațiuni, apogeul simulacrului, hiperrealitatea), aspecte filosofice, analizate de Gianni Vattimo și Jacques Derrida (sfârșitul gândirii logocentrice, noul umanism, deconstrucția) și aspecte literare (poezia limbajului, poezia concretă, manifestele cubofuturiștilor ruși, orientarea literară a postmodernismului românesc), care ne-au asigurat înțelegerea fenomenului într-un cadru sistematic, obligatoriu în condițiile în care linia de demarcație dintre postmodernism și postmodernitate este adesea ezitantă.

Corelarea între teorie și practica literară, caracteristică poezicii postmoderne, a constituit un criteriu operant pentru cercetarea noastră. Valorificarea strategiilor enunțative (producerea și receptarea textului, polifonia lumilor textuale, interlocuția) ne-au permis detașarea de paralelismul frecvent realizat între epistema modernistă și cea postmodernistă. Am considerat necesar să trecem în revistă tatonările teoretice ale unor critici și ale unor poeți aparținând

generației '80, fără a face din ele obiectul cercetării. În opinia noastră, postmodernismul românesc este tributary configurației universitare, iar în perioada postdecembristă – tendinței de recuperare a postmodernității. Problematika enunțării anulează granițele dintre generații, permițându-ne să ne concentrăm asupra complexității realizărilor pragmatice.

În capitolul consacrat cadrului teoretic al enunțării (*Pragmatica literară. Teorii ale enunțării*), am prezentat pe larg două concepte – „subiectivitatea limbajului” și „dialogismul” – promovate de Émile Benveniste și Mihail Bahtin, noțiuni care au modificat perspectiva asupra lingvisticii textului literar. Substituirea opoziției limbă – vorbire (Saussure) cu opoziția enunț – enunțare (Benveniste) a condus la instituirea unui domeniu de cercetare care a devenit în scurt timp apanajul pragmatice. Dacă Émile Benveniste a condiționat enunțarea de prezența locutorului, considerat centru al enunțării, Mihail Bahtin a susținut, în elaborarea enunțului, interdependența locutorului de fondul apercetiv al interlocutorului.

De o importanță majoră pentru cercetarea ulterioară, implicit pentru cercetarea noastră, s-au dovedit a fi aspectele teoretice avute în vedere de Émile Benveniste, care au constituit etapa incipientă în analiza elementelor pragmatice: identificarea aparatului formal al enunțării, recunoașterea subiectivității limbajului, anunțarea corelației dintre categoria persoanei și categoria timpului, descoperirea categoriei *deixis*-ului. Deosebit de utilă pentru cercetarea actuală a fost analiza dimensiunii enunțative a limbajului nu numai în sincronie, ci și în diacronie. Am remarcat receptivitatea posterității față de anumite concepte: „enunțare”, „subiectivitate”, „discurs”, „deictice” etc.

Regândirea fenomenului subiectivității în limbă a permis înțelegerea enunțării atât în dimensiunea discursivă de către Herman Parret, cât și în dimensiunea semiotică de către Manar Hammad. Paradigma diferită, propusă de Francis Jacques, provine din perspectiva asupra locutorului, care nu mai este centrul enunțării, ci doar o instanță discursivă, alături de alocutor în cadrul interlocuției. Înțelegerea subiectivității în dimensiunea filosofică ne-a adus în atenție două analize interesante: prima, realizată de Guillaume Paugam, care se distanțează polemic de confuzia lui Benveniste între dimensiunea transcendentală și cea lingvistică a Eu-lui și a doua, realizată în spațiul românesc de Vlad Alexandrescu, care consideră „Eu-l” un fapt de autoreferință, în proximitatea „Cogito”-ului cartezian. În practica discursivă, am reliefat aspecte ale modalizării și ale deictizării sub înrâurirea teoriei lui Herman Parret, am ilustrat mărci ale enunțării în enunț, în spiritul teoriei lui Manar Hammad, și am valorificat aspecte ale interlocuției, în termenii teoriei lui Francis Jacques. Originalitatea aplicației este susținută de proprietatea corpus-ului utilizat.

În egală măsură, am considerat necesar să abordez registrul amplu al pragmaticii enunțării din perspectiva *translingvisticii* elaborate de Mihail Bahtin, prezentând concepte cu impact major asupra posterității: „dialogismul”, „polifonia”, „heteroglosia”, „carnavalul” etc. În centrul teoriei dialogismului s-a aflat manifestarea concretă a cuvântului, de aici importanța acordată cuvântului difon orientat spre obiectul vorbirii și spre vorbirea alocutorului. Analiza lui Mihail Bahtin a prezentat un interes major prin extinderea cercetării în cadrul discursului literar. Pentru studiul nostru, este importantă ideea că vorbirea își găsește împlinirea în dialog. Poeticianul rus a asociat originea dialogismului cu genuri antice marcate de viziunea carnavalescă a lumii (dialogul socratic, satira menipee), plurilingvismul dialogizat al genurilor „inferioare” fiind orientat spre parodie și polemică. În cercetarea actuală, am depășit ideea restrictivă promovată de Bahtin, potrivit căreia „bivocalitatea poetică” rămâne în tiparele „sistemului lingvistic unic”, fără ecouri plurilingve, motivându-mi opțiunea prin implicațiile vocii la nivelul discursului poetic (cf. Liviu Ioan Stoiciu, Daniel Pișcu, Andrei Bodiu).

Interesul pentru conceptele impuse de Mihail Bahtin ne-a determinat să le prezentăm în varii domenii: filosofia limbajului (Martin Buber), logica dialogului (Francis Jacques), lingvistica textuală (Oswald Ducrot, ScaPoLine). Studiile contrastive ale lui Francis Jacques au propus o perspectivă nouă asupra relației dintre polifonie și intertextualitate, pe care am valorificat-o în practica discursivă. Corelația dintre dialogism și structura internă a discursului îl determină pe Francis Jacques să susțină în replică dimensiunea ideologică a dialogismului bahtinian, ca urmare a relației sociale dintre limbaje. Paralelismul este continuat cu privire la relația dintre dialogism și intertextualitate. Oswald Ducrot abordează teoria polifoniei în context lingvistic, într-o terminologie proprie, și subliniază caracterul polifonic al discursului, corelând polifonia cu enunțarea. Scapoline a studiat polifonia în registru dublu: limba și vorbirea. Opoziția instituită de Oswald Ducrot între locutor și enunțiator este atenuată în teoria scandinavă de relația dintre „punctele de vedere” și „locutorul enunțului. Aspecte ale analizei polifoniei realizate de O. Ducrot și Scapoline au fost valorificate în analizele textuale, putând constitui punctul de plecare pentru abordarea discursului raportat în textul postmodern într-o cercetare viitoare. Considerațiile asupra teoriilor enunțării elaborate de Émile Benveniste și Mihail Bahtin sunt esențiale în înțelegerea fenomenului în ansamblu și în încercarea de a extinde analiza discursivă.

Proiecția discursivă din capitolul amplu *Enunțarea poetică* reprezintă partea substanțială și originală a lucrării, conceptele teoretice găsindu-și concretizarea în analiza de text. Am considerat necesar să acord câte un capitol mărcilor subiectivității enunțative: deixis, anaforă,

acte de limbaj. Fiecare concept a fost prezentat amplu în paradigme teoretice (definiții, tipologii) și discursive.

Referitor la categoria „deixis”-ului (*Deixis în poezia românească postmodernă*), am trecut în revistă terminologia variată (Charles Sanders Peirce, Bertrand Russell, Yehoshua Bar-Hillel, Émile Benveniste, Hans Reichenbach), controversile de actualitate constituite în jurul conceptului (Catherine Kerbrat-Orecchioni, Georges Kleiber, Dieter Wunderlich) și tipologia acestuia (C. Stephen Levinson, Catherine Kerbrat-Orecchioni, Adriana Gorăscu, Liliana Ionescu-Ruxăndoiu). Am trecut în revistă clasificarea tradițională (*deixis* personal, spațial și temporal). Opțional, cercetătorii adaugă acestei clasificări alte două categorii: *deixis* discursiv (textual) și *deixis* social. În lingvistica românească, criteriile de clasificare sunt reorganizate în funcție de coordonatele gramaticalizării. În analiza de text, am selectat îndeosebi realizări ale *deixis*-ului circumscris clasificării tradiționale.

Perspectiva pragmatică asupra textului postmodern ne-a permis să evidențiem câteva aspecte teoretice ale subiectivității deictice în literatură: dedublarea instanțelor enunțiative, *deixis*-ul personal, instituirea vocilor lirice, prin care se creează iluzia autenticității. Am avut în vedere considerații asupra *deixis*-ului persoanei care dă seama de vocile lirice și de efectele polifonice (cf. Daniel Pișcu). Analiza discursivă propriu-zisă se distinge prin varietatea registrului subiectivității, prin valorificarea singulară în discursul poetic postmodern a unor concepte: „enunțare enunțată” (cf. Andrei Bodiu), „timp *de dicto*” (cf. Liviu Ioan Stoiciu), „deictizare” și „modalizare” (cf. Ion Stratan, Florin Iaru, Radu Andriescu, Mariana Marin, Matei Vișniec, Liviu Ioan Stoiciu). În centrul atenției s-au aflat: varietatea proiecției deictice, jocul enunțiativ, interferența vocilor lirice, timpul enunțării, modalizatorii epistemici, ultimul aspect deschizând perspectiva continuității analitice în ansamblul lucrării. Prin spațiul acordat relativizării atitudinii enunțiative (cf. Liviu Ioan Stoiciu) am prefigurat aspectele polifonice ale discursului postmodern care pot constitui punctul de plecare într-o investigație ulterioară. Singulară în analiza discursului poetic postmodern este și perspectiva pragmatică asupra expresiilor cu ancoraj deictic intrinsec, prin care am menținut intenția de a stabili conexiuni, la nivelul practicii discursive, cu celelalte două capitole în care am prezentat valențele anaforice, respectiv funcționarea pragmatică a femelor. În context comunicativ, acest tip de expresii poate marca detașarea eului enunțării, poate codifica raporturile interpersonale, poate accentua valoarea alocutivă a unor interjecții (cf. Liviu Ioan Stoiciu). Departe de a realiza o abordare exhaustivă, considerăm că tipologia categoriei „deixis”-ului poate constitui un instrument de lucru pentru viitoare analize pragmatice.

Referitor la categoria „anaforei” (*Anafora în poezia românească postmodernă*), am considerat necesar să prezint cele două perspective asupra conceptului „referință”: logico-filosofică (Gottlob Frege, Bertrand Russell, Peter Frederick Strawson, Saul Kripke) și lingvistică (Jean-Claude Milner). Dacă, în studiile logico-filosofice, „referința” este corelată cu alte concepte: „semnificație”, „sens”, „adevăr”, în abordarea lingvistică, cu impact major asupra evoluției ulterioare a fenomenului, relația sistematică *virtual – actual* devine operațională. Am semnalat complexitatea definirii anaforei în funcție de criteriile tradiționale și cognitive și totodată tipologia acesteia, ceea ce ne-a oferit un vast instrument de analiză. Prezentarea relațiilor conexe ale anaforei cu deixis-ul și coreferința au avut drept scop reliefarea unor trăsături contrastive menite să înlăture confuziile existente la nivelul delimitărilor conceptuale. Similar, relația controversată dintre anaforă și cataforă a fost rezolvată prin intermediul termenului *diaforă* sau prin asimilarea cataforei de către anaforă, cum s-a procedat în studiile românești.

Proiecția anaforică în discursul postmodern, singulară în abordare, ne-a descoperit aspecte multiple ale continuității referențiale. Am urmărit câteva valențe anaforice prin raportare la modelul triontic al persoanei (cf. Mariana Marin, Florin Iaru, Marta Petreu), am semnalat instituirea vocii poetice pe linia de demarcație dintre deictic și anaforic (cf. Florin Iaru). În manieră singulară, am valorificat considerații teoretice (Georges Kleiber, Richard Patry, Nathan Ménard, Rodica Zafiu) și am extins analiza discursivă prin identificarea realizărilor pragmatice pentru anafora asociativă (cf. Nichita Danilov, Magdalena Ghica, Traian T. Coșovei). Perspectiva pragmatică singulară asupra anaforei cumulative ne-a condus la ilustrarea fenomenului „coreferențialității” (cf. Magdalena Ghica), la interpretarea acestui tip de anaforă ca *deixis* textual / discursiv (cf. Traian T. Coșovei). În analiza discursivă, am evidențiat calitatea expresiilor nominale indexate de a modifica perspectiva prin înlănțuire progresivă (cf. Nichita Danilov, Magdalena Ghica, Petru Romoșan). În aceeași manieră singulară, am extins conceptul „cataforei narrative” (M.-J. Reichler-Béguelin) la discursul poetic postmodern. Am identificat realizarea progresivă a „universului de referință”, în textul poetic, prin comunicarea inedită cu entități ambigue (cf. Magdalena Ghica), prin aproximări ale ileității contemplate (cf. Ioan Flora, Romulus Bucur), prin valorificarea „anaforei zero” (cf. Petru Romoșan). Intenția de a conferi unitate și originalitate analizei pragmatice întreprinse a fost asigurată prin prezentarea valențelor deictice și anaforice ale interjecției în discursul poetic postmodern. Pornind de la considerații teoretice (Marcela Swiatkowska, Mariana Țuțescu), am accentuat varietatea ocurențelor „modalizatorilor epistemici”: expresiile cu ancoraj deictic se pot afla la limita *deixis*-ului discursiv (cf. Marta Petreu, Andrei Bodiș), interjecția poate pierde caracterul deictic intrinsec

(cf. Marta Petreu). În susținerea valențelor anaforice ale interjecției, contextul lingvistic are un rol major (cf. Mircea Cărtărescu). Complexitatea fenomenului anaforei nu a fost nicidecum epuizată, perspectiva cercetării discursive rămânând deschisă.

În ceea ce privește categoria actelor de vorbire (*Perspectiva pragmatică: puterea cuvintelor*), am considerat necesar să motivez prin referințe teoretice părerea unanimă cu privire la fundamentarea pragmaticii lingvistice pe teoria actelor de limbaj. Înțelegerea limbajului prin prisma îndeplinirii unor acte a constituit punctul de plecare al teoriei austiniene a actelor de vorbire, cu un impact major asupra cercetării ulterioare (John Rogers Searle, Peter Frederick Strawson, François Récanati, Alain Berrendonner, Émile Benveniste, Dan Sperber, Deirdre Wilson). Paradigma teoretică constituită pe marginea filiațiilor și a polemicilor a condus la înlăturarea confuziilor dintre verbe ilocutorii și acte ilocutorii, la nuanțarea conceptelor „valoare ilocuționară” și act „ilocuționar”, la identificarea și evitarea contradicțiilor din teoria austiniană a actelor locuționare, la perspectiva unei alternative prin considerarea limbajului drept substitut al acțiunii, la înțelegerea enunțurilor performative doar prin prisma conceptului „Ego”, la corelarea teoriei austiniene cu teoria pertinentei.

Funcționarea pragmatică a actelor de vorbire ne-a oferit posibilitatea unei abordări originale și unitare. În proiecția discursivă, am urmărit sistemul de supleanță al limbii (cf. Ioan Flora), forța ilocuționară a enunțurilor (cf. Simona Popescu, Romulus Bucur, Mariana Marin, Petru Romoșan, Magdalena Ghica), autoritatea instanței enunțiative (cf. Matei Vișniec, Mariana Marin). Prin particularitățile pragmatice ale textelor am configurat un registru amplu al „mărcilor forței ilocuționare” și al „conținutului propozițional”, de la serii progresive de acte de discurs la micro-acte de discurs cu valori complexe, punctând totodată posibilitățile combinatorii ale actelor de vorbire în discursul poetic postmodern, precum și relația ilocuționară – perlocuționară. În manieră singulară, am identificat în discursul postmodern descrierea reprezentativă de tip „a face”, care ne-a oferit o altă dimensiune a autorității instanței enunțiative (cf. Matei Vișniec) și, totodată, dificultatea recunoscută de Austin de a distinge între actele ilocuționare și perlocuționare (cf. Mariana Marin). Observațiile austiniene referitoare la relația dintre cuvinte și lucruri și îndeosebi teoria actelor locuționare, cu subtilele contradicții semnalate de François Récanati, ne-au oferit posibilitatea de a aborda singular, în discursul postmodern, funcționarea pragmatică a femelor care nu pot complini sensul descriptiv-referențial (cf. Florin Iaru, Liviu Ioan Stoiciu). Din teoria lui John Rogers Searle, am valorificat în manieră singulară relația dintre cuvinte și lucruri, în speță criteriul ajustării între cuvinte și lume, reliefând aspecte ale scopului ilocuționar (cf. Alexandru Mușina).

În lingvistica textuală, se recunoaște dinamica funcțională a textului și a metatextului. Am atribuit metalimbajului o funcționalitate similară, probată într-o analiză discursivă extinsă. Analiza textualității pragmatice, realizată în spiritul teoriei lui Heinrich Plett, a întregit perspectiva asupra textului poetic postmodern sub aspectul extensiunii pragmatice (cf. Marta Petreu, Florin Iaru, Andrei Bodiș), al delimitării pragmatice (cf. Cristian Popescu) și al coerenței pragmatice (cf. Mariana Marin). În acest mod am evidențiat criteriul textualității, segmentarea textului în funcție de „unități comunicative”, respectiv actul textualizării și al receptării textului responsabil de acoperirea „golului coerențial”. Funcționalitatea metatextului în discursul poetic postmodern ne-a oferit posibilitatea de a-l aborda în raport cu alte relații transtextuale (cf. Bogdan Ghiu). Am considerat necesar să acord un spațiu amplu metalimbajului, datorită textualizării masive a conceptului. Inițial, am fixat în manieră singulară valențele poetice ale conceptului (cf. Ioan Flora), apoi am stabilit, în aceeași manieră originală, relația metalimbajului cu procedee ale recuzitei poetice postmoderne: intertext și cataloage (cf. Mircea Cărtărescu, Traian T. Coșovei), precum și deschiderea spre scriitură (cf. Mircea Cărtărescu). Am accentuat rolul discursiv al metalimbajului alături de metatext și de intertext.

În structura lucrării, am urmărit cu consecvență valorificarea discursivă a mărcilor subiectivității enunțiative, încercând să evit discrepanța dintre teorie și aplicație prin fluența abordării, prin adaptarea singulară a unor concepte consacrate, menite să extindă perspectiva interpretării pragmatice. Prin respectarea cu rigurozitate a relației dintre concept și aplicație, am intenționat să mă detașez de limitele unei interpretări arbitrare, de aici și originalitatea analizelor. Ineditul corpus-ului utilizat provine dintr-o selecție riguroasă a textelor care au probat corespondența cu eșantioanele conceptuale propuse a fi valorificate discursiv. Astfel înțeleasă, cercetarea noastră se distinge prin consecvența cu care a supus interpretării pragmatice concepte aparent inoperante în practica poetică discursivă, de aici și plusul de originalitate.

La finele acestui periplu enunțiativ, putem afirma că cercetarea noastră reprezintă, prin noutate și consecvență metodologică, o contribuție în domeniul pragmaticii, conferind identitate discursivă textului poetic postmodern.

SURSE

- Andriescu, Radu. 1992. *Oglinda la zid*. Iași: Canova.
- Bodiu, Andrei. 2008. *Oameni obosiți*. Pitești: Paralela 45.
- Bucur, Romulus; Ghiu, Bogdan; Lefter, Ioan Bogdan; Marin, Mariana; Mușina, Alexandru. 1982. *Cinci*. București: Litera.
- Cărtărescu, Mircea. 2003. *Levantul*. București: Humanitas.
- Coșovei, T. Traian. 1983. *Poemele siameze*. București: Albatros.
- Coșovei, T. Traian. 1998. *Ninsoarea electrică*. București: Editura „Vinea”.
- Danilov, Nichita. 2005. *Ferapont (antologie de poezie 1980-2004)*. Pitești: Paralela 45.
- Flora, Ioan. 2004. *Trădarea metaforei / La Métaphore trahie*. Pitești: Paralela 45.
- Ghica, Magdalena. 1980. *Hipermateria*. București: Cartea Românească.
- Ghica, Magdalena. 1985. *O tăcere asurzitoare*. București: Editura Eminescu.
- Iaru, Florin. 1981. *Cântece de trecut strada*. București: Albatros.
- Iaru, Florin. 1984. *La cea mai înaltă ficțiune*. București: Cartea Românească.
- Marin, Mariana. 1981. *Un război de o sută de ani*. București: Albatros.
- Marin, Mariana. 1986. *Aripa secretă*. București: Cartea Românească.
- Marin, Mariana. 1990. *Atelierele (1980-1984)*. București: Cartea Românească.
- Mușina, Alexandru. 1984. *Strada Castelului 104*. București: Cartea Românească.
- Mușina, Alexandru. 2002. *Antologia poeziei generației '80*. Ediția a II-a. Brașov: AULA.
- Mușina, Alexandru. 2003. *Poeme alese (1975-2000)*. Brașov: AULA.
- Petreu, Marta. 2011. *Apocalipsa după Marta*. Iași: Polirom.
- Romoșan, Petru. 1980. *Comedia literaturii*. București: Editura Albatros.
- Romoșan, Petru. 1982. *Rosa Canina*. București: Cartea Românească.
- Vișniec, Matei. 1980. *La noapte va ninge*. București: Albatros.
- Vișniec, Matei. 2004. *Orașul cu un singur locuitor (antologie de poezie 1980-2004)*. Pitești-București: Paralela 45.

BIBLIOGRAFIE

- Adam, Jean-Michel. 2008. *Lingvistica textuală. Introducere în analiza textuală a discursurilor*. Traducere de Corina Ifimția. Iași: Institutul European.
- Adam, Jean-Michel, Petitjean, André. *Textul descriptiv*. 2007. Traducere de Cristina Strătilă. Iași: Institutul European.
- Agamben, Giorgio. 2009. *Timpul care rămâne. Un comentariu al Epistolei către romani*. Traducere de Alex Cistelean. Cluj-Napoca: Tact.
- Alexandrescu, Vlad. 1998. «Descartes et la théorie de l'énonciation». *Autour des Descartes*. Textes réunis par Dolores Toma, Anca Christodorescu, Vlad Alexandrescu, pp. 239-248. Bucarest: Edition Crater.
- Alexandrescu, Vlad. 2001. *Pragmatique et Théorie de l'énonciation. Choix de textes*. București: Editura Universității.
- Andriescu, Radu. 2005. *Paralelisme și influențe culturale în lirica română actuală*. Iași: Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”.
- Anscombe, Jean-Claude, Ducrot, Oswald. 1976. «L'argumentation dans la langue». *Langage*, nr. 42, pp. 5-27. http://www.persee.fr/doc/lgge_0458-726x_1976_num_10_42_2306. Accesat 15.02.2016.
- Anscombe, M. Jean-Claude. 1979. «Délocutivité benvenistienne, délocutivité généralisée et performativité». *Langue française*, nr.42, pp. 69-84. http://www.persee.fr/web/revues/home/prescript/article/lfr_0023-8368_1979_num_42_1_6156. Accesat 25.02.2016.
- Armengaud, Françoise. 1993. *La pragmatique*. 3° édition corrigée Paris: Presses Universitaires de France.
- Austin, John Langshaw. 2005. *Cum să faci lucruri cu vorbe*. Traducere de Sorana Corneanu. Pitești: Paralela 45.
- Authier-Revuz, Jacqueline. 1984. «Hétérogénéité(s) énonciative(s)». *Langages*. 19 (73): 98-111. <http://www.persee.fr/web/revues/home/prescript/article/lgge>. Accesat 10.05.2014.
- Bahtin, Mihail. 1970. *Problemele poeziei lui Dostoievski*. Traducere de S. Recevschi. București: Univers.

- Bahtin, Mihail. 1982. *Probleme de literatură și estetică*. Traducere de Nicolae Iliescu. București: Univers.
- Bahtin, Mihail. 1992. *Metoda formală în știința literaturii. Introducere critică în poetica sociologică*. Traducere de Paul Magheru. București: Univers.
- Bar-Hillel, Yehoshua. [1954] 2001. «Indexical expressions». Alexandrescu, Vlad. *Pragmatique et Théorie de l'énonciation. Choix de textes*, pp. 216-232. București: Editura Universității.
- Bădulescu, Dana. 2005. „Dialogismul”, în Sorin Pârvu (coord.). *Dicționar de postmodernism. Monografii și corespondențe tematice*, pp. 41-45. Iași: Institutul European.
- Barthes, Roland. 1987. *Romanul scriiturii*. Traducere de Adriana Babeți și Delia Șepețean-Vasilie. București: Univers.
- Baudrillard, Jean. 1981. *Simulacres et simulation*. Paris: Éditions Galilée.
- Benveniste, Émile. [1966] 2000. *Probleme de lingvistică generală*. Vol. I, II. Traducere de Lucia Magdalena Dumitru. București: Teora.
- Benveniste, Émile. 1970. «L'appareil formel de l'énonciation». *Langages*, 17: 12-18. <http://www.persee.fr/web/revues/home/prescript/article/lgge>. Accesat 10.05.2014.
- Berrendonner, Alain. 1981. *Éléments de pragmatique linguistique*. Paris: Les Éditions de Minuit.
- Bidu-Vrănceanu, Angela et al. 2001. *Dicționar de Științe ale Limbii*. București: Nemira.
- Branca-Rosoff, Sonia. 1996. «Jacqueline Authier-Revuz. Ces mots qui ne vont pas de soi. Bucles reflexives et non-coïncidentes du dire». *Langage et société*. 75: 97-104. http://www.persee.fr/web/revues/home/prescript/article/lsoc_0181-4095_1996_num_75_1_2732.
- Buber, Martin. 1992. *Eu și tu*. Traducere de Ștefan Augustin Doinaș. București: Humanitas.
- Buzera, Ion. 1996. *Literatura română față cu postmodernismul. (Studiu critic despre Școala de proză de la Târgoviște)*. Craiova: Spirit Românesc.
- Buzera, Ion. 2007. *Școala de proză de la Târgoviște*. Pitești: Paralela 45.
- Carnap, Rudolf. 1972. *Semnificație și necesitate. Un studiu de semantică și logică modală*. Cluj: Editura Dacia.
- Călinescu, Matei. 1995. *Cinci fețe ale modernității. Modernism. Avangardă. Decadență. Kitsch. Postmodernism*. Traducere de Tatiana Pătrulescu și Radu Țurcanu. București: Univers.
- Cărtărescu, Mircea. 1987. „Realismul poeziei tinere”. *România literară*, 17, în Crăciun, Gheorghe. 1999. *Competiția continuă. Generația '80 în texte teoretice*. Pitești: Paralela 45.
- Cărtărescu, Mircea. 1999. *Postmodernismul românesc*. București: Humanitas.

- Ceaușu, George. 2005. *Spațiul literar românesc și „postmodernismul fără postmodernitate”*. Iași: Princeps Edit.
- Chelaru-Murăruș, Oana. 2000. *Nichita Stănescu – subiectivitatea lirică. Poetica enunțării*. București: Univers.
- Ciocârlie, Livius. 1986. „Presupuneri despre postmodernism”. *Caiete critice. Postmodernismul*, nr. 1-2: 13-17. Viața Românească.
- Codoban, Aurel. 1995. „Postmodernismul, o contrautopie?” în Codoban, A. (ed.). 1995. *Postmodernismul. Deschideri filosofice*. Cluj-Napoca: Dacia.
- Codoban, Aurel. 2001. *Semn și interpretare. O introducere postmodernă în semiologie și hermeneutică*. Cluj-Napoca: Dacia.
- Connor, Steven. 1999. *Cultura postmodernă. O introducere în teoriile contemporane*. Traducere de Mihaela Oniga. București: Meridiane.
- Cosăceanu, Anca. 1987. „Enunțarea – repere semiotice”, în SCL, XXXVIII, nr. 1, pp. 74-77.
- Cotorcea, Livia. 1999. *Avangarda rusă*. Ediția a II-a. Iași: Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”.
- Crăciun, Gheorghe. 1999. *Competiția continuă. Generația '80 în texte teoretice*. Pitești: Paralela 45.
- Croitor Balaciu, Blanca. 2005. „Interjecția”. *Gramatica limbii române* (coord. Valeria Guțu Romalo), vol. I, pp. 657-685. București: Editura Academiei Române.
- Crohmlăniceanu, Ovid. S. 1986. „Postmodernism; ce se spune și ce nu”. *Caiete critice. Postmodernismul*, nr. 1-2: 10-12. Viața Românească.
- Cuniță, Alexandra. 2007. „Prefață”, în Maingueneau, Dominique. 2007. *Pragmatică pentru discursul literar. Enunțarea literară*. Traducere de Raluca-Nicoleta Balățchi. Iași: Institutul European.
- Dascălu, Crișu. 1986. *Dialectica limbajului poetic*. Timișoara: Facla.
- Derrida, Jacques. 1967. *De la grammatologie*. Paris: Les Éditions de Minuit.
- Dinu, Camelia. 2011. *Avangarda literară rusă: configurații și metamorfoze*. București: Editura Universității.
- Dubois, Jean et al. 1973. *Dictionnaire de linguistique*. Paris: Larousse.
- Ducrot, Oswald. 1984. *Le dire et le dit*. Paris: Les Editions de Minuit.
- Ducrot, Oswald; Schaeffer, Jean-Marie. 1996. *Noul Dicționar enciclopedic al științelor limbajului*. Traducere de Anca Măgureanu, Viorel Vișan, Marina Păunescu. București: Babel.

- Ducrot, Oswald; Todorov, Tzvetan. 1972. *Dictionnaire encyclopédique des sciences du langage*. Paris: Edition du Seuil.
- Ducrot, Oswald. 2001. «Quelques raisons de distinguer locuteurs et énonciateurs». http://www.hum.au.dk/romansk/polyfoni/Polyphonie_III/Oswald_Ducrot.htm.
- Eco, Umberto. 1991. *Lector in fabula. Cooperarea interpretativă în textele narrative*. Traducere de Marina Spalas. București: Univers.
- Eco, Umberto. 1996. *Limitele interpretării*. Traducere de Ștefania Mincu și Daniela Bucșă. Constanța: Pontica.
- Eco, Umberto. 2002. *Kant și ornitorincul*. Traducere de Ștefania Mincu. Constanța: Pontica.
- Felecan, Daiana. 2010. *Aspecte ale polifoniei lingvistice. Teorie și construcție*. București: Tritonic Publishing.
- Flew, Antony. 1996. *Dicționar de filozofie și logică*. Traducere D. Stoianovici. București: Humanitas.
- Frege, Gottlob. [1892] 2001. «Sens et denotation» în Alexandrescu, Vlad. *Pragmatique et Théorie de l'énonciation. Choix de textes*, pp. 95-113. București: Editura Universității.
- Friedrich, Hugo. 1998. *Structura liricii moderne de la mijlocul secolului al XIX-lea până la mijlocul secolului al XX-lea*. Traducere de Dieter Fuhrmann. București: Univers.
- Fürst, Maria; Jürgen, Trinks. 1997. *Manual de filozofie*. Traducere de Ioana Constantin. București: Humanitas.
- Genette, Gérard. 1994. *Introducere în arhitext. Ficțiune și dicțiune*. Traducere de Ion Pop. București: Univers.
- Genette, Gérard. 1982. *Palimpsestes. La littérature au second degré*. Paris: Éditions du Seuil.
- Gorăscu, Adriana. 2005. „Deixis”. *Gramatica limbii române* (coord. Valeria Guțu Romalo), vol. II, pp. 635-655. București: Editura Academiei Române.
- Graff, Gerald. 1986. *Mitul apariției postmodernismului*, în *Caiete critice. Postmodernismul*, nr. 1-2: 170-179. Viața Românească.
- Grigorescu, Dan. 2000. *Jocul cu oglinzile. Însemnări despre literatura și arta postmodernă*. București: Universal Dalsi.
- Grădinaru, Camelia. 2005. „Scriitura”, în Sorin Pârvu (coord.), *Dicționar de postmodernism. Monografii și corespondențe tematice*, pp. 249-266. Iași: Institutul European.
- Habermas, Jürgen. 2000. *Discursul filosofic al modernității. 12 prelegeri*. Traducere de Gilbert V. Lepădatu, Ionel Zamfir, Marius Stan. București: ALL.
- Hammad, Manar. 1983. «L'énonciation: process et système», în *Langages*, vol. 18, nr. 70, pp. 35-46, <http://www.persee.fr/web/revues/home/prescript/article/lgge>. Accesat 8.01.2016.

- Hamann, Johann Georg. 2001 [1784]. *Aesthetica in nuce, Métacritique du purisme de la raison et autres textes*. Traducere în franceză de R. Deygout. Paris: Vrin, în Paugam, Guillaume. 2008. «Benveniste, le <Je> et la langue. Des déictiques et de la <subjectivité>». *Texto!*, XIII, 3: 1-6. http://www.revue-texto.net/docannexe/file1622/paugam_benveniste.pdf. Accesat 15.08.2014.
- Hassan, Ihab. 1986. „Sfășierea lui Orfeu: Spre un concept de postmodernism”, în *Caiete critice. Postmodernismul*, nr. 1-2: 180-187. Viața Românească.
- Hăulică, Cristina. 1981. *Textul ca intertextualitate*. București: Eminescu.
- Heidegger, Martin. [1946] 1988. „Scrisoare despre umanism”, în Thomas Kleininger, Gabriel Liiceanu (eds). 1988. *Martin Heidegger. Repere pe drumul gândirii*. Traducere de Thomas Kleininger și Gabriel Liiceanu, pp. 297- 343. București: Editura Politică.
- Hlebnikov, Velimir. [1920] 2009. „Temeiul nostru”, în Livia Cotorcea. 2009. *Avangarda rusă*. Ediția a II-a, pp. 172-185. Iași: Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”.
- Hoară Cărașu, Luminița. 2004. *Pragmalingvistică. Concepte și taxinomii*. Iași: CERMI.
- Hobjilă, Angelica. 2003. *Microsistemul deicticelor în limba română vorbită neliterară actuală*. Iași: Casa Editorială Demiurg.
- Hobjilă, Angelica. 2003. *Microsistemul deicticelor în limba română vorbită neliterară actuală*. Iași: Casa Editorială Demiurg.
- Huizinga, Johan. 2002. *Homo ludens*. Traducere de H. R. Radian. București: Humanitas.
- Husted, Jørgen. 2003. „Gottlob Frege. Logicianul discret”, în Hügli, Anton; Lübcke, Poul (coord.). *Filosofia în secolul XX*, vol. 2, Traducere de Andrei Apostol, Mihnea Căprău, Cristian Lupu, Marius Mureșan, Marius Stan, pp. 58-83. București: ALL.
- Husted, Jørgen. 2003. „Acte de vorbire. John Langshaw Austin: A acționa prin limbaj”, în Hügli, Anton; Lübcke, Poul (coord.). *Filosofia în secolul XX*, vol. 2, Traducere de Andrei Apostol, Mihnea Căprău, Cristian Lupu, Marius Mureșan, Marius Stan, pp. 204-215. București: ALL.
- Hutcheon, Linda. 1997. *Politica postmodernismului*. Traducere de Mircea Deac. București: Univers.
- Hutcheon, Linda. 2002. *Poetica postmodernismului*. Traducere de Dan Popescu. București: Univers.
- Indrieș, Alexandra. 1986. *Polifonia persoanei*. Timișoara: Facla.
- Ionescu-Ruxăndoiu, Liliana. 1999. *Conversația. Structuri și strategii*. Ediția a II-a (revăzută). București: ALL.

- Ionescu-Ruxăndoiu, Liliana. 2003. *Limbar și comunicare. Elemente de pragmatică lingvistică*. București: ALL.
- Ionescu, Emil. 1992. *Manual de lingvistică generală*. București: ALL.
- Iser, Wolfgang. 2006. *Actul lecturii. O teorie a efectului estetic*. Pitești: Paralela 45.
- Jacques, Francis. 1979. *Dialogiques. Recherches logiques sur le dialogue*. Paris: Presses Universitaires de France.
- Jacques, Francis. 1983. «La mise en communauté de l'énonciation», în *Langages*, vol. 18, nr. 70, pp. 47-71. <http://www.persee.fr/web/revues/home/prescript/article/lgge>. Accesat 5.01.2016.
- Jacques, Francis. 1985. *L'espace logique de l'interlocution. Dialogiques II*. Paris: Presses Universitaires de France.
- Jakobson, Roman. 1963. *Essais de linguistique générale*, vol. I. Traduit par Nicolas Ruwet. Paris: Les Edition de Minuit.
- Jakobson, Roman. 1964. „Lingvistică și poetică. Aprecieri retrospective și considerații de perspectivă”. în *Probleme de stilistică. Culegere de articole*. Traducere de Mihai Nasta, pp. 83-125. București: Editura Științifică.
- Kant, Immanuel. 2008 [1798]. *Anthropologie du point de vue pragmatique*. Traducere în franceză de Michel Foucault. Paris: Vrin, Paugam, Guillaume. 2008. «Benveniste, le <Je> et la langue. Des déictiques et de la <subjectivité>». *Texto!*, XIII, 3: 1-6. http://www.revue-texto.net/docannexe/file1622/paugam_benveniste.pdf. Accesat 15.08.2014.
- Kerbrat-Orecchioni, Catherine. 1980. *L'énonciation. De la subjectivité dans le langage*. Paris: Librairie Armand Colin.
- Kernbach, Victor. 1989. *Dicționar de mitologie generală*. București : Editura Științifică și Enciclopedică.
- Kleiber, Georges. 1986. «Déictiques, embrayeurs, token-reflexives, symboles indexicaux etc.: comment les définir?». *L'Information Grammaticale*, 30: 3-32. <http://www.persee.fr/web/revues/home/prescript/article/ingram>. Accesat 16.06.2015.
- Kleiber, Georges. 1991. «Anaphore-deixis: où en sommes-nous?» *L'Information Grammaticale*, 51, 3-18. http://www.persee.fr/web/revues/home/prescript/article/ingram_0222-9838_1991_num_51_1_3231. Accesat 18.06.2015.
- Kleiber, Georges et al. 1993. «Anaphore associative: dans quel sens roule-t-elle?». *Revue québécoise de linguistique*, vol. 22, nr. 2: 139-162. <http://id.erudit.org/iderudit/602773ar>. Accesat 27. 04. 2016.

- Kleiber, Georges. 1994. «Contexte, interprétation et mémoire: approche standard vs. Approche cognitive». *Langue française*, 103: 9-22. http://www.persee.fr/doc/lfr_0023-8368_1994_num_103_1_5722. Accesat 15.06.2016.
- Kripke, Saul. [1980] 1982. «La logique des noms propres», în Alexandrescu, Vlad. *Pragmatique et Théorie de l'énonciation. Choix de textes*, pp. 150-169. București: Editura Universității.
- Kristeva, Julia. 1980. „Problemele structurării textului”, în *Pentru o teorie a textului. Antologie „Tel Quel” 1960-1971*. pp. 250-272. București: Univers.
- Kunzmann, Peter; Burkard, Franz-Peter; Wiedmann, Franz. 2004. *Atlas de filozofie*. Traducere de Monica-Maria Aldea. București: RAO.
- Lefter, Ion Bogdan. 2002. *Postmodernism. Din dosarul unei „bătălii” culturale*. Ediția a II-a. Pitești: Paralela 45.
- Levinson, C. Stephen. 1983. *Pragmatics*. Cambridge: University Press.
- Lyons, John. 1995. *Introducere în lingvistica teoretică*. Traducere de Alexandra Cornilescu și Ioana Ștefănescu. București: Editura Științifică.
- Lyotard, Jean-François. 2003. *Condiția postmodernă. Raport asupra cunoașterii*. Traducere de Ciprian Mihali. Cluj: Idea Design & Print.
- Maingueneau, Dominique. 2007. *Pragmatică pentru discursul literar. Enunțarea literară*. Traducere de Raluca-Nicoleta Balațchi. Iași: Institutul European.
- Maingueneau, Dominique. 2008. *Lingvistică pentru textul literar*. Traducere de Ioana-Crina Coroi și Nicoleta Loredana Moroșan. Iași: Institutul European.
- Manolescu, Nicolae. 1986. „Poeții pereche”. *Caiete critice. Postmodernismul*, nr. 1-2: 52-56. Viața Românească.
- Manoliu-Manea, Maria. 1993. *Gramatică, pragmasemantică și discurs*. București: Litera.
- Marcu, Florin. 2006. *Marele dicționar de neologisme*. Ediția a VIII-a. București: Saeculum I. O.
- Marcus, Solomon. 2011. *Paradigme universale*. Ediție integrală. Pitești: Paralela 45.
- Martin, Robert. 1985. «Langage et temps de dicto». *Langue française*, nr. 67, pp. 23-37. http://www.persee.fr/doc/lfr_0023-8368_1985_num_67_1_4649. Accesat 20.02.2016.
- Martinez, Peña Gemma; Pardo, Olivares Amparo. 2008. «L'anaphore associative: contiguïté métonymique». http://roderic.uv.es/bitstream/handle/10550/2320/1_Pena_Iberica. Accesat 22.04.2016.
- McHale, Brian. 2009. *Ficțiunea postmodernistă*. Traducere de Dan H. Popescu. Iași: Polirom.
- Mey, L. Jacob. 1999. *When Voices Clash. A Study in literary Pragmatics*. Berlin-New York: Mouton de Gruyter.

- Mihali, Ciprian. 2003. „Cuvânt înainte: Despre foloasele și neajunsurile postmodernului”, în Jean-François Lyotard. 2003. *Condiția postmodernă*. Traducere de Ciprian Mihali, pp. 5-10. Cluj: Idea Design & Print.
- Mihăilă, Ecaterina. 1995. *Textul poetic. Perspectivă teoretică și modele generative*. București: Eminescu.
- Milner, Jean-Claude. 1982. *Ordres et raisons de langue*. Paris: Éditions du Seuil.
- Milner, Jean-Claude. 1989. *Introduction à une science du langage*. Paris: Éditions du Seuil.
- Mincu, Marin. 1993. *Textualism și autenticitate (Eseu despre textul poetic, III)*. Constanța: Pontica.
- Mincu, Marin. 2000. *Poeticitate românească postbelică*. Constanța: Pontica.
- Moeschler, Jacques; Reboul, Anne. 1999. *Dicționar enciclopedic de pragmatică*. Traducere de Liana Pop și Carmen Vlad (coords.). Cluj: Echinoux.
- Moeschler, Jacques; Auchlin, Antoine. 2005. *Introducere în lingvistica contemporană*. Cluj-Napoca: Editura Echinoux.
- Moeschler, Jacques; Reboul, Anne. 2010. *Pragmatica discursului*. Traducere de Irinel Antoniu. Iași: Institutul European.
- Molendijk, Arie. 1985. «Point référentiel et imparfait». *Langue française*. Nr. 67. pp. 78-94. http://www.persee.fr/doc/lfr_0023-8368_1985_67_1_4652. Accesat 15.04.2016.
- Monte, Michèle. 2007. Poésie et effacement énonciatif. *Semen [En ligne]*, no. 24. <http://semn.revues.org/6113>.
- Nagy, Rodica. 2015. *Dicționar de analiză a discursului*. Iași: Institutul European.
- Nedelcu, Isabela. 2005. „Conectori frastici și transfrastici”. *Gramatica limbii române* (coord. Valeria Guțu Romalo), vol. II, pp.728-737. București: Editura Academiei Române.
- Nølke, Henning. [2001] 2012. «La ScaPoLine 2001. Version révisée de la théorie Scandinave de la Polyphonie Linguistique». http://www.hum.au.dk./romansk/polyfoni/Polyphonie_III/Henning_Nølke.htm. Accesat 10.08.2015.
- Nølke, Henning; Olsen, Michel. 2000 [2015]. «Polyphonie: théorie et terminologie». http://www.hum.au.dk./romansk/polyfoni/Polyphonie_II/poly2_NølkeOlsen_article.htm. Accesat 15.08.2015.
- Ohmann, Richard. 1981. «Actele de vorbire și definiția literaturii». *Poetica americană. Orientări actuale* (coord. Mircea Borcilă; Richard McLain). pp. 179-199. Cluj-Napoca: Editura Dacia.

- Ohmann, Richard. 1981. «Literatura ca act». *Poetica americană. Orientări actuale* (coord. Mircea Borcilă; Richard McLain). pp. 200-209. Cluj-Napoca: Editura Dacia.
- Oprea, Ioan. 2006. *Elemente de filosofia limbii*. Iași: Institutul European.
- Oroian, Elvira. 2006. *Anafora și catafora ca fenomene discursive*. Cluj-Napoca: Editura Risoprint.
- Pamfil, Eduard; Ogodescu Doru. 1976. *Persoană și devenire*. București: Editura Științifică și Enciclopedică.
- Parpală Afana, Emilia. 1994. *Poezia semiotică. Promoția '80*. Craiova: Sitech.
- Parpală, Emilia. 2007. *Semiotica generală. Pragmatica*. Craiova: Universitaria.
- Parpală, Emilia. 2009. *Comunicarea verbală*. Craiova: Universitaria.
- Parpală, Emilia et al. 2011. *Postmodernismul poetic românesc. O perspectivă semio-pragmatică și cognitivă*. Craiova: Universitaria.
- Parpală, Emilia. 2011. „Introducere”. *Postmodernismul. Creație și interpretare* (coord. Emilia Parpală, Carmen Popescu). pp. 11-12. Craiova: Editura Universitaria.
- Parpală, Emilia. 2011. „Ioan Flora – un postmodern atipic”. *Postmodernismul. Creație și interpretare* (coord. Emilia Parpală, Carmen Popescu). pp. 73-90. Craiova: Editura Universitaria.
- Parpală, Emilia. 2015. “Speech Acts in Postmodern Poetry”. *Contextual Identities: A Comparative and Communicational Approach* (eds. Emilia Parpală and Leo Loveday), 190-213. Cambridge Scholars Publishing.
- Parret, Herman. 1983. «La mise en discours en tant que déictisation et modalisation», în *Langages*, vol. 18, nr. 70, pp. 83-97. <http://www.persee.fr/web/revues/home/prescript/article/lgge>. Accesat 12.01.2016.
- Paugam, Guillaume. 2008. «Benveniste, le <Je> et la langue. Des déictiques et de la <subjectivité>». *Texto!*, XIII, 3: 1-6. http://www.revue-texto.net/docannexe/file1622/paugam_benveniste.pdf. Accesat 15.08.2014.
- Peirce, Sanders Charles. 1990. *Semnificație și acțiune. Gândirea filosofică a secolului XX*. Traducere Delia Marga. București: Humanitas.
- Petrescu, Liviu. 1998. *Poetica postmodernismului*. Ediția a II-a. Pitești: Paralela 45.
- Plett, Heinrich. 1983. *Știința textului și analiza de text. Semiotică, lingvistică, retorică*. București: Univers.
- Popescu, Carmen. 2011. „De la palimpsest la deconstrucția clișeului. Intertext și interdiscurs în poezia postmodernă a anilor 90”, în Parpală, Popescu et al. *Postmodernismul poetic*

- românesc. *O perspectivă semio-pragmatică și cognitivă*, pp. 183-190. Craiova: Universitaria.
- Popescu, Iulian. 2006. *Timp și limbaj. Introducere în lingvistica lui Gustave Guillaume*. Iași: Institutul European.
- Rachieru, Adrian Dinu. 2000. *Elitism și postmodernism. Postmodernismul românesc și circulația elitelor*. Chișinău: Garuda-art.
- Rațiu, Dan Eugen. 2001. *Disputa modernism-postmodernism. O introducere în teoriile contemporane asupra artei*. Cluj-Napoca: Dacia.
- Reboul, Anne; Moeschler, Jacques. 2001. *Pragmatica azi*. Traducere de Liana Pop. Cluj: Echinoc.
- Récanati, François. 1979. «Le développement de la pragmatique». *Langue française*, nr. 42, pp. 6-20. http://www.persee.fr/web/revues/home/prescript/article/lfr_0023-8368_1979_num_42_1_6151. Accesat 15.02.2016.
- Récanati, François. 2005. «Deixis and Anaphora», în Szabo Zoltan Gendler. 2005. *Semantics versus Pragmatics*, pp. 286-316. Oxford: Clarendon Press.
- Récanati, François. 1980. «Qu'est-ce qu'un acte locutionnaire?». *Communication*, nr. 32, pp. 190-215. http://www.persee.fr/doc/comm_0588-8018_1980_num_32_1_1485. Accesat 03.06.2016.
- Reichler-Béguelin, Marie-José. 1988. «Anaphore, cataphore et mémoire discursive». *Pratiques*, 57: 15-40. <http://www.pratiques-cresef.com/cres0588.htm>. Accesat 18.06.2015.
- Robins, R. H. 2003. *Scurtă istorie a lingvisticii*. Traducere de Dana Ligia Ilin și Mihaela Leaț. Iași: Polirom.
- Rorty, Richard. (ed.). 1967. *The Linguistic Turn. Essays in Philosophical Method*. Chicago: University of Chicago Press.
- Rorty, Richard. 2000. *Pragmatism și filosofie post-nietzscheană. Eseuri filosofice II*. Traducere de Mihaela Căbulea. București: Univers.
- Russell, Bertrand. [1940] 2001. «Circonstanciels egocentriques», în Alexandrescu, Vlad. *Pragmatique et Théorie de l'énonciation. Choix de textes*, pp. 233-238. București: Editura Universității.
- Salles, Mathilde. 2010. «Anaphore associative et relations de cohérence: une expression particulière de la relation Assertion-Indice». <http://discours.revues.org/7739>. Accesat 10.04.2016.
- Saussure, Ferdinand. 1998. *Curs de lingvistică generală*. Ediție critică de Tulio de Mauro. Traducere de Irina Izverna Tarabac. Iași: Polirom.

- Schulte, Joachim. 2003. „Peter Frederick Strawson”, în Hügli, Anton; Lübcke, Poul (coord.). *Filosofia în secolul XX*, vol. 2. Traducere de Andrei Apostol, Mihnea Căprău, Cristina Lupu, Marius Mureșan, Marius Stan, pp. 382-395. București: ALL.
- Searle, John Rogers. 1972. *Les actes de langage. Essai de philosophie du langage*. Traduction par Hélène Pauchard. Paris: Hermann.
- Searle, John Rogers. 1982. *Sens et expression. Études de théorie des actes de langage*. Traduction par Joëlle Proust. Paris: Les Éditions de Minuit.
- Simion, Eugen. 1986. „Un concept care își caută sensurile”. *Caiete critice. Postmodernismul*. nr. 1-2: 5-9. Viața Românească.
- Sperber, Dan, Wilson, Deirdre. 1989. *La pertinence. Communication et cognition*. Traduction par Abel Gerschenfeld et Dan Sperber. Paris: Les Éditions de Minuit.
- Strawson, Peter Frederick. 1977. *Études de logique et de linguistique*. Traduction par Judith Milner. Paris: Éditions du Seuil.
- Strawson, Peter Frederick. [1950] 2001. «De l'acte de référence» în Alexandrescu, Vlad. *Pragmatique et Théorie de l'énonciation. Choix de textes*, pp. 126-149. București: Editura Universității.
- Swiatkowska, Marcela. 2006. «L'interjection: entre deixis et anaphore». *Langages*, 161: 47-56. http://www.persee.fr/web/revues/home/prescript/article/lgge_0458-726x_2006_num_40_161_2704. Accesat 18.06.2015.
- TLFi (*Le Trésor de la Langue Française informatisé*). <http://atilf.atilf.fr/dendien/scripts/tlfiv5/affart.exe?19;s=3526173405;?b=0>. Accesat 20.12.2015.
- Todorov, Tzvetan. 1970. «Problèmes de l'énonciation». *Langages*, 17: 3-11. <http://www.persee.fr/web/revues/home/prescript/article/lgge>. Accesat 23.06.2014.
- Tonoiu, Vasile. 1995. *Omul dialogal. Un concept la răspântie*. București: Editura Fundației Culturale Române.
- Tuțescu, Mariana. 2006. «L'interjection – modalisation, axiologisation et grammaticalisation. Le cas des interjection roumaines *zău* et *vai*». *Langages*, 161: 37-46. http://www.persee.fr/web/revues/home/prescript/article/lgge_0458-726x_2006_num_40_161_2703. Accesat 18.06.2015.
- Uliu, Adriana. 2014. „Dadaștii ruși. Grupul Nicevoki – o ipostază puțin cunoscută a avangardei literare ruse” (I). *Mozaicul*, serie nouă, XVII, nr. 5-6 (187-188): 5.
- Uliu, Adriana. 2014. „Dadaștii ruși. Grupul Nicevoki – o ipostază puțin cunoscută a avangardei literare ruse” (II). *Mozaicul*, serie nouă, XVII, nr. 7-8 (189-190): 14-15.

- Varzari, Elena. 2011. „Metatextualitate”, în Constantinovici, Elena (coord.). *Teoria textului: termeni-cheie*, pp. 134-135. Chișinău: Academia de Științe a Moldovei. Institutul de Filologie.
- Vasile, Marian. 2001. *M. Bahtin. Discursul dialogic. Istoria unei mari idei*. București: Athos.
- Vattimo, Gianni. 1993. *Sfârșitul modernității. Nihilism și hermeneutică în cultura postmodernă*. Traducere de Ștefania Mincu. Constanța: Pontica.
- Vattimo, Gianni. 1995. *Societatea transparentă*. Traducere de Ștefania Mincu. Constanța: Pontica.
- Vattimo, Gianni; Rovatti, Pier Aldo. 1998. *Gândirea slabă. Texte de: Leonardo Amoroso et. al.* Traducere de Ștefania Mincu. Constanța: Pontica.
- Vântu, Ileana. 2005. „Vorbirea directă și vorbirea indirectă”. *Gramatica limbii române*, vol. II, pp. 818-827. București: Editura Academiei Române.
- Wright, Georg Henrik von. 1982. *Normă și acțiune (Studiu logic)*. Traducere de Dragan Stoianovici și Sorin Vieru. București: Editura Științifică și Enciclopedică.
- Wunderlich, Dieter. 1972. «Pragmatique, situation d'énonciation et deixis». *Langages*, 26: 34-58. <http://www.persee.fr/web/revues/home/prescript/article/lgge>. Accesat 16.06.2015.
- Zafiu, Rodica. 2000. *Narațiune și poezie*. București: ALL.
- Zafiu, Rodica. 2004. „Observații asupra anaforei în limba română actuală”, pp. 239-251. http://www.unibuc.ro/prof/zafiu_r/docs/res/2011maranafora_bd_560791.pdf
- Zafiu, Rodica. 2005. „Anafora”. *Gramatica limbii române* (coord. Valeria Guțu Romalo), vol. II, pp. 656-672. București: Editura Academiei Române.
- Zafiu, Rodica. 2005. „Modalizarea”. *Gramatica limbii române* (coord. Valeria Guțu Romalo), vol. II, pp. 673-697. București: Editura Academiei Române.